

Проблеми правового регулювання діяльності товариств з обмеженою та додатковою відповідальністю

Діана Дрига

*здобувач вищої освіти ОКР «Магістр»,
«Магістр господарського права»,*

ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», м. Київ, Україна

Інна Доляновська

кандидат юридичних наук, доцент,

доцент кафедри державно-правових дисциплін,

ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», м. Київ, Україна,

ORCID: 0000-0003-2446-6131

Механізм регулювання діяльності товариств з обмеженою та додатковою відповідальністю не відповідає сучасним вимогам. Існують недоліки щодо прав учасників, регулювання процедури укладення значних правочинів та інше.

Законодавство багатьох європейських країн свідчить про визнання (невизнання) структури відповідної юридичної особи. Доктрина цивільного права ділить учасників цивільних правовідносин на суб'єкти приватного права та суб'єкти публічного права. Поділ юридичних осіб на юридичні особи приватного права та юридичні особи публічного права з переведенням останнього за межі Цивільного кодексу України викликає зауваження, оскільки юридична особа виділена як самостійний суб'єкт цивільних правовідносин. Український законодавець відмовився від «кумулятивного» закріплення визначення ТОВ, оскільки його тлумачення міститься в ГК України (ст.80) [1, ст. 80] Товариством з обмеженою відповідальністю є господарське товариство, що має статутний капітал, поділений на частки, розмір яких визначається установчими документами, і несе відповідальність за своїми зобов'язаннями тільки своїм майном.

Розмір статутного капіталу товариства складається з номінальної вартості часток його учасників. Учасники товариства, які внесли вклади, несуть солідарну відповідальність за його зобов'язаннями в межах вартості внесеної частини вкладу. Після придбання частки у статутному капіталі новий співвласник має додатково отримати позитивне рішення загальних зборів учасників про внесення відповідних змін до статуту [6, с. 41]. Отримання прибутку для товариства з обмеженою відповідальністю (ТОВ) є основною метою. Товариство з додатковою відповідальністю (ТДВ)-компанія, статутний капітал якої розбитий на частки розміру, визначеного статутом, учасники якого відповідають за зобов'язаннями компанії в розмірі своїх вкладів до статутного капіталу, і в у разі невідповідності також з їх активами в тій же частці кожного з них(ст.80 ГКУ) [1, ст. 80]. У разі визнання банкрутом одного з учасників ТДВ його відповідальність за зобов'язаннями товариства розподіляється між іншими учасниками цього товариства пропорційно розміру належних їм часток у статутному капіталі.

ТОВ та ТДВ як суб'єкти цивільного права є юридичними особами. Участь

в товаристві-це особливий правовий зв'язок між учасником і товариством, який проявляється в наявності між ними певного набору правових відносин. Залежно від наявності (відсутності) економічного змісту права учасників можна розділити на майнові немайнові права. Право участі в ТОВ є особистим немайновим правом. Внесення змін до статуту ТОВ належить до виключної компетенції загальних зборів учасників ТОВ. Зміни до Закону України «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань» усунули необхідність подання рішення Загальних зборів учасників про прийняття особи як учасником ТОВ або для надання згоди на вступ особи до ТОВ [4].

Згідно з частиною 5 статті 24 Закону про ТОВ, учасник вважається вибулим з ТОВ з моменту державної реєстрації його виходу. Закон України «Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю» [5] зазвичай не визначає групу осіб, які можуть бути учасниками (засновниками) ТОВ. Іноземним юридичним особам та міжнародним організаціям надається право, за винятком обґрунтованих випадків, бути рівноправними засновниками та учасниками господарських товариств з громадянами та юридичними особами України. ТОВ може зменшити добровільно та обов'язково свій статутний капітал. Питання про відчуження частки в статутному капіталі безпосередньо регулюються Законом України «Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю». Коло сторін корпоративного договору не обмежується законом і може включати в себе як саме товариство, так і третіх осіб. Ст. 22 Господарського процесуального кодексу передбачає розгляд корпоративних спорів у Міжнародному комерційному арбітражі лише на підставі укладеної між юридичною особою та всіма її учасниками арбітражної угоди [2, ст. 22].

Корпоративний договір може бути укладений на різних етапах господарської діяльності, навіть до його укладення. Сторони можуть регулювати свої відносини на свій розсуд. Корпоративний договір повинен максимально відповідати статуту. До спірних ситуацій призводять невідповідності між статутом і корпоративним договором. Зміст корпоративного договору не регулюється законодавством і залишається на розсуд сторін, але сторони повинні ретельно зважити всі можливі наслідки, які можуть виникнути в тій чи іншій ситуації при його укладенні. У самому корпоративному договорі визначаються дата укладення і термін дії. П. 9 ст. 82 ГК України [1, ст. 82] передбачено, що порушення вимог щодо змісту установчих документів господарського товариства є підставою для відмови в його державній реєстрації. Законом детально регламентовано порядок створення одного або кількох нових товариств шляхом передання йому (їм) частини активів, пасивів та зобов'язань існуючого ТОВ.

Законом від 3.02.2021 № 1183-ІХ «Про внесення змін до Господарського кодексу України щодо усунення правових колізій у вимогах до статутів товариств з обмеженою і додатковою відповідальністю» усунуто колізію між Законом про ТОВ і ТДВ і Господарським кодексом, а саме в кодексі була вимога вказувати в установчих документах частки учасників товариств в статутному капіталі, а в

Законі її немає [3]. З ч. ч. 3, 4 ст. 80 ГК було виключено положення про визначення в установчих документах ТОВ та ТДВ розміру часток учасників в статутних капіталах [1, ст. 80].

Ключові слова: правове регулювання; обмежена відповідальність; цивільний кодекс.

Список використаних джерел

1. Господарський кодекс України від 16.01.2003 № 436-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text> (дата звернення: 23.10.2021).
2. Господарський процесуальний кодекс України від 06.11.1991 № 1798-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1798-12#Text> (дата звернення: 23.10.2021).
3. Про внесення змін до Господарського кодексу України щодо усунення правових колізій у вимогах до статутів товариств з обмеженою і додатковою відповідальністю: Закон від 3.02.2021 № 1183-IX. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/EN210417> (дата звернення: 23.10.2021).
4. Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань: Закон України від 15.05.2003 № 755-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/755-15#Text> (дата звернення: 23.10.2021).
5. Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю: Закон України від 06.02.2018 № 2275-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2275-19#Text> (дата звернення: 23.10.2021).
6. Господарське право України : підручник : у 2 ч. Ч. 1 / Андрєєва О. Б., Жорнокуй Ю. М., Гетманець О. П. та ін. 2-ге вид., зі змін. та випр. Харків : Харків. нац. ун-т внутр. справ, 2016. 324 с.